

Kromilaakson toiminnasta aiheutuvien haittojen ja terveyshaitan arviointi

YTERJOLJ 17.03.2026 § 30
958/11.01.00.09/2021

Valmistelija ja lisätiedot Tarja Rosenqvist (tarja.rosenqvist@tornio.fi)

Taustatietoa:

Meri-Lapin ympäristöpalveluihin on tullut useita vuosia valituksia Kromilaakson alueelle sijoitettujen yritysten / toimijoiden toiminnasta. Aluksi valitukset olivat nimettömiä. Kromilaakson alue on asemakaavassa osoitettu toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY). Merkintää voidaan käyttää, kun toiminta on ympäristövaikutuksiltaan rinnastettavissa toimistotyypiseen työhön.

Kromilaakso sijaitsee Pirkkiön teollisuusalueella, jonka pohjois- ja länsipuolella sijaitsee asuinrakennuksia. Toiminta Kromilaakson alueella on ollut aluksi pienimuotista (asemakaava v. 1983), eikä sillä ole ollut vaikutusta elinympäristöön. Kaava on muutettu KTY:ksi v. 1992. Toiminnot ovat vähitellen laajentuneet, eivätkä vastaa enää kaikilta osin nykyistä kaavamerkintää.

Kromilaakson pohjoispuolella on ollut kaava v. 1984, mutta asuinalueeksi kaavoittaminen on alkanut v. 1990. Lisäksi Kromilaakson länsipuolella sijaitseva alue on kaavoitettu asuinalueeksi v. 1999.

Melumittaukset:

Terveystarkastaja on mitannut sisä- ja ulkomelua 8.5.2025 Katajarinteentien varrella sijaitsevalla kiinteistöllä. Tarkoitus oli selvittää Kromilaakson länsipuolella sijaitsevan konepaja ja teräsrakentamisen alan toiminnanharjoittajan aiheuttamaa meluhaittaa. Mittauksista sovittiin toiminnanharjoittajan edustajan kanssa, jotta varastokenttäalueella olisi toimintaa ja työkonet olisivat liikkeellä mittauksen aikana. Melumittauksen tulos osoitti, etteivät toimenpiderajat ylittyneet mittauksen aikana asuinkiinteistön takapihalla eivätkä asuinhuoneiston olohuoneessa. Melua aiheutui lähinnä liikenteestä.

Melutasoa on mitattu uudelleen 19.9.2025 toisen Katajarinteen tien varrella sijaitsevan kiinteistön takapihalla. Mittauksesta oli tietoinen vain asukas. Toimenpiderajat eivät ylittyneet mittauksen aikana. Liitteenä ovat tarkastuskertomukset / mittauspöytäkirjat molemmista mittauksista. Liitteet 1 - 2.

Kysely Kromilaakson alueen ympäristöhäiriöistä:

Meri-Lapin ympäristöpalvelut on kartoittanut kyselytutkimuksen avulla Kromilaakson toiminnoista lähimmille asuinalueille mahdollisesti aiheutuvia ympäristöhäiriöitä ensimmäisen kerran vuonna 2021 ja toisen kerran vuonna 2026, tammi-helmikuun vaihteessa. Vuoden 2021 kysely toteutettiin jakamalla kyselykaavake 95 talouteen Kromilaakson pohjois- ja länsipuolelle. Vuoden 2026 kysely toteutettiin jakamalla kyselykaavake 33 talouteen Kromilaakson länsi- ja pohjoispuolelle pienemmälle Katajarinteen ja Kemoffinpuiston alueelle, joista melu- ja hajuhaittailmoituksia on vielä tullut. Kyselyissä edellytettiin, että vastaajat esiintyvät omalla nimellään. Kyselykaavakkeen sisältö oli molempina vuosina sama.

Melu- ja hajuhaittojen selvittämiseksi toteutettu toinen kysely tehtiin 15.1.-6.2.2026. Kyselykaavake ja tiedotteet vuosien 2021 ja 2026 tuloksista sekä kyselyn vastauskooste ovat liitteenä. Liitteet 3 – 6.

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnan johtopäätökset

Vuonna 2021 toteutetun kyselyn perusteella Kromilaakson pohjois- ja länsipuolella meluhaitan häiritsevyyden keskiarvo oli 5,7 arviointiasteikolla 1 – 10. Vuonna 2026 keskiarvo oli 4,7. Tilanteen voi siis katsoa hieman parantuneen 5 vuoden aikana Kromilaakson toiminnanharjoittajien tekemien toimenpiteiden vuoksi. Hajuhaitan häiritsevyyden keskiarvo vuonna 2021 oli pohjoispuolella 5,0 ja länsipuolella 5,6. Vuonna 2026 kyselyn mukaan hajun häiritsevyys oli keskimäärin 7,7. Hajuhaittojen voi siis katsoa lisääntyneen 5 vuoden aikana. Vastausten perusteella merkittävimmät ympäristöhaitat rajautuvat teollisuusalueen pohjois- ja länsipuolen lähimpiin kiinteistöihin.

Toteutetun kyselyn tulosten perusteella Kromilaakson alueella esiintyy edelleen ajoittain melu- ja hajuhaittoja, jotka voivat olla häiritsevyydeltään merkittäviä. Toiminnanharjoittajat ovat tehneet toimenpiteitä haittojen vähentämiseksi ja asiasta on käyty aktiivista keskustelua Meri-Lapin ympäristöpalvelun ja toiminnanharjoittajien välillä. Yhteistyötä on tarpeen jatkaa sekä arvioida parhaita teknisiä ja toiminnallisia keinoja haittojen minimoimiseksi. Teollisella toiminnalla on kuitenkin aina vaikutuksensa, etenkin häiriö- ja poikkeustilanteissa eikä kaikkea voida ehkäistä hyvästä varautumisesta huolimatta.

Kyselystä tiedottaminen

Kyselyn yhteenvetotiedote on lähetetty viikolla 11 kyselyyn vastanneille, Tornion kaupungin tekniselle palvelulle, kaavoitus- ja mittausyksikölle, rakennusvalvonnalle, haitoista ilmoittaneille sekä muutamille isoimmille Kromilaakson yrityksille. Lisäksi tiedote on julkaistu Tornion kaupungin internetsivulla.

Terveyshaitan arviointi

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tehtävänä on terveydensuojeluviranomaisena arvioida, aiheutuuko Kromilaakson toiminnasta terveys- ja viihtyvyyshaittoja. Tarkastelun kohteena ovat Lohelankadun ja Tasalankadun varrella sijaitsevien toiminnanharjoittajien toiminnot, joista koetaan aiheutuvan haittaa asuinalueille.

Terveyshaittaa on arvioitava kokonaisuutena siten, että altisteen toimenpiderajaa sovellettaessa otetaan huomioon altistumisen todennäköisyys, toistuvuus ja kesto, mahdollisuus välttää altistumiselta tai poistaa haitta sekä poistamisesta aiheutuvat olosuhteet ja muut vastaavat tekijät.

Katajarinteen ja Kemoffinpuiston alueelle v. 2026 suunnatun kyselyn tuloksista kävi esille, että terveys- ja viihtyvyyshaittaa koetaan edelleen. Yhteydenotoista ja selvityksestä käy esille, että meluhaitat ovat suuremmat silloin, kun teollinen toiminta on vilkkaampaa ja toimintaa on ulkona varastokenttäalueella ja töitä tehdään 2–3 työvuorossa. Meluhaittaa koetaan erityisesti aamuvarhaisella ennen klo 7 ja illalla noin klo 19–23, jolloin iskumainen melu vaikuttaa lähialueen asukkaiden viihtyvyyteen, vaikeuttaa nukahtamista ja herättää sekä vaikeuttaa uudelleen nukahtamista. Asuntojen sisälle ja pihalle kantautuvan melun äänitaso on koettu vaihtelevaksi, toisinaan iskumaiseksi, impulssimaiseksi ja se erottuu selkeästi taustäänitasosta. Toistuvasta unenlaadun heikentymisestä on koettu aiheutuvan ja voi aiheutua asukkaille terveyshaittaa.

Arkipäivinä (ma-pe) päiväaikainen työ klo 7–16 on vähemmän haittaa aiheuttavaa, jos työtä tehdään yhdessä päivävuorossa.

Liottimen hajua esiintyy toistuvasti viikoittain ja se koetaan ulkona viihtyvyys- ja terveyshaittana alueen lähiympäristössä ja asuinalueiden pihalla, erityisesti Kromilaakson länsipuolella. Liottimen hajua esiintyy toisinaan useita tunteja ilmankosteuden noustessa ja tuulen tyyntyessä. Kromilaakson lähialueella sijaitsee myös päiväkotia, jonka läheisyyteen liottimen hajua on havaittu kulkeutuvan.

Pölyhaittaa koetaan toisinaan Kromilaakson läheisyydessä liikuttaessa ja hieman Kromilaakson pohjoispuolen asuinalueella.

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta toteaa, että Kromilaakson länsipuolen toiminnanharjoittajien toiminnasta aiheutuu ja voi aiheutua edelleen terveys- ja viihtyvyyshaittoja toistuvasti. Kesäaikaan haittoja esiintyy enemmän. Tämän vuoksi on tarvetta jatkaa neuvotteluja haittoja aiheuttavien toiminnanharjoittajien kanssa toimenpiteistä, joilla haittoja voidaan vähentää siedettävälle tasolle. Teollinen ja siihen rinnastettava toiminta aiheuttavat lähialueen asukkaille melu-, haju-, pöly-, ja viihtyvyys- ja terveyshaittaa.

Perustelut:

Terveysnsuojelulaki edellyttää, ettei toiminnasta saa aiheutua asukkaille ja elinympäristöön terveyshaittaa. Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttaat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Terveyshaitan tapauskohtaisessa kokonaisarviointissa huomioidaan asumisterveysasetuksen mukaisesti altistumisen todennäköisyys, toistuvuus ja kesto, mahdollisuudet välttää altistumiselta tai poistaa haitta sekä poistamisesta aiheutuvat olosuhteet ja muut vastaavat tekijät.

Sovellettu lainsäädäntö:

Terveysnsuojelulaki (763/1994) 1, 2, 6, 26 §

Asumisterveysasetus (545/2015) 3 §

Liitteet

Liite 1, melumittaus Katajarinteentiellä 8.5.2025
Liite 2, melumittaus Katajarinteentiellä 19.9.2025
Liite 3, kyselylomake, Kromilaakso 15.1.2026
Liite 4, tiedote Kromilaakson asukaskyselyn yhteenvedosta 2021
Liite 5, tiedote Kromilaakson asukaskyselyn yhteenvedosta 2026
Liite 6. kyselyn vastauskooste (ei julkinen)

Jakelu/tiedoksianto

Meri-Lapin ympäristölautakunta, ympäristönsuojelu, Teknisten palvelujen lautakunta, kaavoitus ja mittaus, Meri-Lapin ympäristöpalvelut / rakennusvalvonta, osalle Kromilaakson toiminnanharjoittajalle

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikenne jaosto toteaa Kromilaakson länsiosan toiminnanharjoittajien toiminnoista aiheutuvan toisinaan terveys- ja viihtyvyyshaittaa lähialueen asukkaille. Toiminnanharjoittajien kanssa tulee jatkaa viranomaisneuvotteluja haittojen vähentämiseksi siedettävälle tasolle. Ympäristönsuojeluviranomainen on neuvotteluissa avainasemassa

ja on tarve tarkastella uudelleen toiminnanharjoittajien lupatarve ympäristönsuojelulain perusteella.

Meri-Lapin ympäristöpalvelujen rakennusvalvontaa kehoitetaan huomioimaan lupapäätöksiä käsitellessään, ettei Kromilaakson KTY-alueelle anneta lupaa sijoittaa sellaisia toimintoja ja rakennuksia, jotka ovat kaavan vastaisia ja joista aiheutuu elinympäristöön viihtyvyys- ja terveyshaittaa.

Tornion kaupungin kaavoitus ja mittauspalveluja kehoitetaan kieltämään kokonaan kuorma- ja rekka-autoliikenne Kerankadun kautta meluhaittojen vähentämiseksi. Lisäksi Teknisten palvelujen edustajia kehoitetaan neuvottelemaan muista toimenpiteistä melu- ja hajuhaittojen vähentämiseksi yhteistyössä toimijoiden ja Meri-Lapin ympäristöpalvelujen edustajien kanssa.

Pidetään pöytäkirja kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös

Hyväksyttiin.
